



בע"ח (טבריה) 38912-01-15 - מ ג נ' מדינת ישראל

בע"ח (טבריה) 38912-01-15 - מ ג נ' מדינת ישראל לשלום טבריה

בע"ח (טבריה) 38912-01-15

מ ג

נ ג ד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בטבריה

[21.07.2015]

כבוד השופטת ברכה לכמן

החלטה

רקע וטענות הצדדים

1. זוהי בקשה לקבלת חומר חקירה.

2. כנגד המבקשת הוגשו 2 כתבי אישום המייחסים לה ביצוע עבירה של הפרת הוראה חוקית - עבירה לפי סעיף 287

(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

על פי כתבי האישום, למבקשת ולמתלונן, הוא הגרוש של המבקשת, ילדה משותפת, שבעניינה ניתנה החלטת בית הדין הרבני בדבר הסדרי ראייה מפורטים. המבקשת לא פעלה בהתאם להחלטת בית הדין הרבני, ולא מסרה למתלונן את הילדה, בשני מועדים שונים, 4/7/14, ו- 20/6/14.

3. המבקשת שוקלת לטעון לאכיפה מפלה, מהטעם, שהמשיבה לא נוהגת להעמיד לדין פלילי הורה משמורן על אי קיום הסדרי ראייה, בשל העובדה שקיימים הליכים חלופיים לכפות על המבקשת קיום הסדרי ראייה לפי פקודת ביזיון בית המשפט, ועל מנת שלא להסלים את הסכסוך בין בני הזוג.

4. על מנת לבסס הגנה זו, עותרת המבקשת לקבל לידיה את הנתונים הבאים:

1. פירוט כמה תיקים, בהם הורה לא משמורן, התלונן על הפרת הסדרי ראייה כנגד ההורה המשמורן, נחקרו בשבע השנים האחרונות.

2. פירוט כמה מתיקי החקירה הנ"ל, נגנזו עוד בשלב התלונה או נסגרו מחוסר עניין לציבור, ופירוט של הנסיבות בכל תיק ותיק שנסגר מחוסר עניין לציבור.



3. כמה תיקים בהם הוגשו כתבי אישום, בוטל האישום או עוכבו ההליכים.
4. המבקשת מפנה למאמרו של מר יואב מזא"ה "אכיפה של הסדרי ראייה" (להלן: "המאמר"), שם ציין מחבר המאמר, שורה של מקרים בהם לא ננקטו הליכים כנגד ההורה המשמורן, בשל טענה להפרת הסדרי הראייה. המבקשת טוענת כי החומר המבוקש רלוונטי לכתב האישום המיוחס למבקשת, זאת בשם לב לפירוש הרחב שהעניקה הפסיקה למושג "חומר חקירה" ובהתחשב בשיקולים, האם החומר מצוי בתיק בית המשפט, איזה שימוש מבקשת ההגנה לעשות באותו חומר וזכויות של צדדים שלישיים.
5. עוד טוענת המבקשת, שעל פי הפסיקה, היא זכאית לקבל לידיה נתונים על הטיפול בעבירות בה היא מואשמת, בכפוף לתנאים מסוימים שפורטו בפסיקה, וזאת לצורך ביסוס הגנה מן הצדק.
6. המשיבה מתנגדת לבקשה. לטענתה, נוהל המשטרה קובע שבאכיפת הצו להסדרי ראייה, לפי פקודת ביזיון בית המשפט, אין לרפא הפרת הצו בעבר. לטענת המשיבה, במאמר לעיל, מדגיש מחבר המאמר את האפקטיביות של הסנקציה הפלילית כלפי מי שמפר הסדרי ראייה והימנעות בתי המשפט לענייני משפחה מלהטיל סנקציות על פי פקודת ביזיון בית המשפט.
7. עוד טענה המשיבה, שבמקרה דנן, אין מדובר בהשוואה בין שווים, מאחר והמבקשת הפרה את חובתה לקיים את הסדרי הראייה 7 פעמים, באופן סדרתי, ואין להשוות בינה לבין מי שמפר את חובתו באופן ארעי. המשיבה מסכימה עם המבקשת, שהיא אינה ממחרת להגיד כתבי אישום בגין הפרת הסדרי ראייה, אך לא כשמדובר בהפרות סדרתיות, מתמשכות, ללא כוונה להפסיק.
8. המשיבה טענה, כי המבקשת לא סיפקה, ולו ראשית ראייה לאכיפה בררנית פסולה ולא הציגה תשתית ראיתית מינימאלית לביסוס טענת האכיפה הבררנית. מדובר בנתונים סטטיסטיים שאינם מהווים חומר חקירה, אלא "מסע דיג" פסול והדרך הראויה היא לפעול לפי סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי או על פי סעיף 8 לחוק חופש המידע.
10. טענה נוספת בפי המשיבה מצביעה על הקושי הרב בפילוח הנתונים המבוקשים. משאין סעיף עבירה מיוחד להפרת הסדרי ראייה, וזו חוסה תחת הסעיף, הפרת הוראה חוקית, העתרות לבקשה, משמעותה, עיון בכל תיק שנפתח בגין הפרת הוראה חוקית, ומדובר באלפי תיקים שהוגשו על ידי התביעה והפרקליטות, דבר שיכביד ויהווה נטל כבד על המשיבה, נטל שהיא לא יכולה לעמוד בו במאמץ סביר.
- דין והכרעה
11. ההלכה הפסוקה נתנה לא אחת פרשנות רחבה למונח "חומר חקירה" כשהמבחן הוא מידת הרלוונטיות של החומר המבוקש להגנת הנאשם. (ראה בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נגד ליאל שיינר, פסקאות 11,12, פורסם ביום 23/01/14).



12. באשר לטענה של אכיפה בררנית, כך נקבע בפסיקה:

"לשם העלאת טענה בדבר 'הגנה מן הצדק', הנשענת על טענה לאכיפה בררנית, יהיה על הטוען להראות, בראש ובראשונה כי מדובר בהבחנה בין מי שהדמיון ביניהם רלוונטי לעניין, במובן זה שהוא מצדיק התייחסות דומה בשאלת הגשתו של כתב אישום. בשלב השני יהא על הטוען להראות כי בבסיס ההבחנה ניצב מניע פסול, בין אם בדמות שרירותיות, התחשבות בשיקולים שאינם מן העניין, או חלילה שקילת שיקולים שאינם ראויים. מטבע הדברים מדובר בשני שלבים השלובים זה בזה, ואשר רב המשותף להם. הנטל להוכיחם, שאיננו פשוט כלל וכלל, מוטל על הנאשם, באשר הפרקליטות, ככל רשות מינהלית, נהנית מהחזקה לפיה פעולותיה נעשות כדין" (ע"פ 3215/07 פלוני נגד מדינת ישראל, פסקה 37, פורסם ביום 4/8/08).

"על מנת להצליח בטענה של אכיפה בררנית, אין די להראות כי קיימים מקרים דומים אחרים שבהם לא הועמדו חשודים לדין. אכיפה היא בררנית, להבדיל מאכיפה סלקטיבית או חלקית, רק אם ההבחנה היא שרירותית וחסרת הצדקה (ראו, למשל, ע"פ 8551/11 יצחק כהן נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 12.8.2012), בפסקה 14 לפסק דיני). העלאת טענה של אכיפה בררנית, מחייבת את הנאשם להוכיח כי ההבחנה שערכה התביעה בינו לבין נאשמים או חשודים אחרים הנמנים עם אותה קבוצת השוויון הינה שרירותית, מפלה או שביסודה שיקולים זרים. לא כל אכיפה חלקית הינה אכיפה בררנית, ויש בידי התביעה מתחם רב של שיקול דעת בקביעת סדרי העדיפות באכיפת הדין הפלילי." (בש"פ 7148/12 עז אלדין כנאנה נגד מדינת ישראל פסקה 21, פורסם ביום 14/10/12).

13. האם המבקשת הניחה תשתית ראיתית ממנה ניתן להסיק שהמשיבה נקטה באכיפה בררנית? במהלך הדיון שהתקיים במעמד הצדדים, חזר וטען ב"כ המבקשת, שהמאמר שצורף לבקשה, עומד בדרישה לראשית ראיה, כפי שנקבע בפסיקה, והפנה לנתונים במאמר, לפיהם, במספר תיקים, המשיבה החליטה שלא להעמיד לדין את ההורה המשמורן.

14. כאמור, המשיבה טענה להבחנה בין שונים ולא שווים, המבקשת הפרה את הסדרי הראיה מספר רב של פעמים על כן, לא מתקיימת אכיפה בררנית.

15. כך נאמר במאמר: "מעשרות ראיונות שערכתי, ואשר גובו במסמכים, הגיעו אלי מקרים רבים אשר בהם אבות הגישו תלונה למשטרה נגד אם אשר מסרבת לקיים את הסדרי בראיה, ואשר מהם עולה הרושם כי המשטרה סירבה להתייחס לתלונה. בחלק מהמקרים סירבו השוטרים לקבל את התלונה. במקרים אחרים, רשמו השוטרים את התלונה, אך כפי הנראה לא נעשה עם התלונה דבר (מפנה להערת שוליים בה צוינו תשעה מקרים מתועדים). ובחלק מהמקרים, כך עלה מהראיונות והמסמכים, נמסר לאבות שהגישו את התלונה כי הפרת הסדרי הראיה על ידי האם אינה מעניינה של המשטרה, ולפיכך הוחלט על סגירת התיקים (מפנה להערת שוליים בה צוינו שישה מקרים מתועדים)".



16. בהמשך המאמר, קובע המחבר, כי על אף שבתי המשפט קבעו במספר פסקי דין, שניתן לעשות שימוש בהוראת סעיף 287 לחוק העונשין, למי שמפר הסדרי ראיה, מסרבת הפרקליטות באופן עקבי להגיש כתבי אישום נגד הורים משמורנים בגין הפרת הסדרי ראיה, חרף העובדה שהדבר מהווה עבירה פלילית, בניגוד למקרים בהם אם משמורנית מתלוננת על הפרת הסדרי ראיה מצד האב, במקרים אלו מגישה הפרקליטות כתבי אישום. לטענת המחבר, מדובר באכיפה לא שוויונית בעליל ומהווה כמובן הפליה אסורה.
 17. מצאנו, שלדעת המחבר המלומד, אי הגשת כתבי אישום נגד הורים משמורנים שמפרים הסדרי ראיה, מהווה אכיפה מפלה ואסורה ומבטאת תפקוד בעייתי של הפרקליטות. על כן, ניתן להניח, שלדעת המחבר, נכון וראוי לפעול כפי שפעלה המשיבה, בכך שהגישה כתב אישום כנגד הורה משמורן המפר את הסדרי הראיה והפעילה את הוראת סעיף 287 לחוק העונשין, ככלי משפטי, על מנת לסייע להורים שנפגעים בגין הפרת הסדרי ראיה שנעשות על ידי הורה משמורן.
 18. באשר למקרים המצוינים בהערות השוליים במאמר, מקרים בהם לא נעשה דבר בתלונות שהוגשו על ידי אב נגד אם משמורנית, או מקרים בהם הוחלט על סגירת התיקים. משלא ניתן לדעת, האם מדובר בתלונות חד פעמיות או תלונות חוזרות של המתלוננים, לא ניתן לערוך אבחנה בין המקרה שלפני למקרים אלו שבמאמר.
 19. אין אלא לקבוע, שנכונה טענת המשיבה, שהמקרים אינם שווים לצורך ההבחנה. הרי במקרה דנן, מדובר בהפרות חוזרות ונשנות של המבקשת ולא במקרה חד פעמי, על כן, עסקינן בהבחנה לגיטימית ועניינית בין שונים.
 20. עוד טענה המשיבה כי המידע המבוקש על ידי המבקשת, מהווה הכבדה על המשיבה, מאחר ואין פילוח של הפרות הסדרי ראיה תחת הוראת הסעיף "הפרת חובה חוקית", והעתירות לבקשה תטיל נטל כבד על המשיבה. משעמדת המשיבה לא הופרכה ולא נסתרה בעניין הפילוח, אני סבורה שהדברים מדברים בעד עצמם והפילוח המבוקש אכן מסובך, מורכב ויטיל על המשיבה הכבדה יתרה והשקעת משאבים בלתי סבירה. הגם שקבעתי לעיל, שאין בפני תשתית ממשית לטענה בדבר אכיפה בררנית, כך שאין כל הצדקה לבקשה.
 21. לסיום חלק זה, אני קובעת שלא נמצא בסיס כלשהו לחשד בדבר אכיפה בררנית ואני דוחה את הבקשה לעיון בתיקים שעניינם הפרת הוראה חוקית - הפרת הסדרי ראיה של הורה משמורן, כמפורט לעיל.
 22. במסגרת הדיון שהתקיים ביום 25/6/15, ביקש ב"כ המבקשת לעיין בחומרי חקירה, תלונות שהוגשו כנגד המבקשת. המשיבה מסרה לבית המשפט, את התיקים הסגורים לעיון, על מנת שזה יבחן, האם לאפשר למבקשת לעיין בתיקים אלו.
 23. המשיבה הניחה בפני בית המשפט 11 תיקים סגורים. 10 שנפתחו בשל הפרת הוראה חוקית ואחד בשל תקיפה הגורמת חבלה של ממש. 8 תיקים נפתחו בשנת 2012, 1 בשנת 2013 ו- 2 תיקים בשנת 2014. לאחר שעיינתי בתיקים, אני סבורה שמדובר בחומר רלוונטי שיש בו כדי לשמש להגנת המבקשת. אשר על כן אני מורה למשיבה להעביר לעיון ב"כ המבקשת את חומר החקירה בתיקים לעיל, זאת בתוך 14 ימים מיום קבלת ההחלטה.
 24. המזכירות תשלח את ההחלטה לב"כ הצדדים.
- ניתנה היום, ה' אב תשע"ה, 21 יולי 2015, בהעדר הצדדים.